

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

S. Sayısı : 565

**Ordu Milletvekili Hüseyin Avni Sağesen ve Tokat Milletvekili
Metin Gürdere'nin, Ankara Milletvekili İsmail Saruhan'ın, Uşak
Milletvekili Mehmet Topaç'ın 1163 Sayılı Kooperatifler Kanu-
nunun 19 uncu Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklif-
leri ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu (2/77,
2/338, 2/345)**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi tarafımızca hazırlanarak gerekçesiyle birlikte eklice takdim edilmektedir.

Teklifin kanunlaşması hususunda gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Metin Gürdere
Tokat Milletvekili

Hüseyin Avni Sağesen
Ordu Milletvekili

G E R E K Ç E

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu 24 Nisan 1969 tarihinde kabul edilerek 10 Mayıs 1969 tarih ve 13195 sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

19 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında anılan taban ve tavan payları bugünkü alım değerine çıkartılarak kooperatiflerin faaliyetlerine rahatlık getirmek zorunlu hale gelmiştir. Anılan paragrafların değiştirilmesi bu amaçla istenmiştir.

**ORDU MİLLETVEKİLİ HÜSEYİN AVNİ SAĞESEN VE TOKAT MİLLETVEKİLİ METİN
GÜRDERE'NİN TEKLİFİ**

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bir ortak hiçbir suretle 1 000 000 liradan fazla pay sahibi olamaz.»

«Bir ortaklık senedinin değeri 10 000 liradan aşağı olamaz. Birkaç pay bir ortaklık senedinde gösterilebilir, Senetle temsil edilmeyen paylar 10 000 lira itibar olunur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

*T.B.M.M. Anavatan
Partisi Grup Başkanlığı
Tarih : 7.5.1986
Sayı : 11-86/158*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

24 Nisan 1969 tarih ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin 2 ve 3 üncü Fıkralarının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

6.5.1986

*İsmail Saruhan
Ankara Milletvekili*

GENEL GEREKÇE

Kooperatifler Kanununun yürürlüğe girdiği 1969 yılından bugüne kadar paranın alım gücünde büyük azalma olduğu bilinmektedir.

Yürürlükteki Anayasanın 171 üncü maddesi millî ekonominin yararlarını dikkate alarak üretimin artırılması ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatiflerin gelişmesini sağlayacak tedbirleri almaya devleti görevli kılmaktadır. Anayasanın gösterdiği hedef doğrultusunda kooperatifleri günün ekonomik koşullarına uygun özel hukuk tüzelkişileri yapmak amacıyla her bir ortağın sahip olacağı pay nispeti artırılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Yürürlükteki Kanunda her bir ortak için azami 30 000 TL. olan pay limiti 1 000 000 TL. ya yükseltilecek günün ekonomik koşullarına uygunluk sağlanmaktadır. Buna muvazi olarak her bir pay senedinin değeri 10 000 TL. ya yükseltilmektedir.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

ANKARA MİLLETVEKİLİ İSMAİL SARUHAN'IN TEKLİFİ

24 Nisan 1969 tarih ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin 2 ve 3 üncü Fıkralarının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 24 Nisan 1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesinin 2 ve 3 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bir ortak hiçbir şekilde 1 000 000 TL. dan fazla pay sahibi olamaz.

Bir ortaklık senedinin değeri 10 000 TL. dan aşağı olamaz. Birkaç pay bir ortaklık senedinde gösterilebilir. Senetle temsil edilmeyen paylar 10 000 TL. itibar olunur.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

T.B.M.M. Anavatan Partisi
Grup Başkanlığı
Tarih : 14.5.1986
Sayı : 11-86/162

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesinin 1, 2, 3 üncü fıkralarının değişmesi ile ilgili Kanun Teklifi ve gerekçem ilişikte sunulmuştur.

Gereğini emir ve müsaadelerinize arz ederim.
Saygılarımla.

Mehmet Topaç
Uşak Milletvekili

G E R E K Ç E

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 1969 yılında yürürlüğe girmiştir. 17 senelik bir tatbikattan sonra kanunun bazı maddeleri değişen şartlar ve ortaya çıkan yeni imkânlar karşısında, yetersiz kalmaktadır.

Bunlardan; 19 uncu maddenin 1, 2, ve 3 üncü fıkraları misal olarak gösterilebilir.

Bu 3 fıkra, ortaklık sermayesi ve paylarını düzenlemektedir. 1 inci fıkra, kooperatife ortak olan bir şahsın, en az bir ortaklık payı alması ve birden fazla pay almasına cevaz vermektedir. 2 nci fıkrası, bir ortağın hiçbir suretle 30 000 liradan fazla pay sahibi olamayacağını belirtmektedir. 3 üncü fıkra ise, ortaklık senedinin değerini 100 lira olarak tespit etmiş, birkaç ortaklık payının bir senetle gösterilebileceğini tespit etmiştir. Senetle temsil edilmeyen payların, 100 Türk lirası olarak kabul edilmesini bir esasa bağlamıştır.

Görülmektedirki, 100 liralık ortaklık payı ve bir ortağın alabileceği sermaye sınırının 30 000 Türk lirasını aşmaması, bugünkü fiyatlarla hiçbir şey ifade etmemesi, ve kooperatiflerin sermaye unsurundan büyük çapta mahrum bulunmasını meydana getirmiştir. 1, 2, ve 3 üncü fıkraların değiştirilerek, sermaye payının kişi başına 5 000 Türk lirası ve bir şahsın azami alabileceği sermaye tutarını, bu teklifimizle 500 000 liraya çıkarılmasını öngörmektedir.

Mehmet Topaç
Uşak Milletvekili

UŞAK MİLLETVEKİLİ MEHMET TOPAÇ'IN TEKLİFİ

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin 1 inci, 2 nci ve 3 üncü Fıkralarının Değiştirilmesi hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesinin 1 inci, 2 nci ve 3 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kooperatife giren her şahıs, en az bir ortaklık payı alır. Anasözleşme, en yüksek haddi tespit edebilir. Bir ortak bu had dahilinde, birden fazla pay alabilir.

Bir ortak hiçbir suretle (500 000) liradan fazla pay alamaz.

Ortaklık senedinin değeri, (5 000) Türk lirasıdır. Birkaç pay, bir ortaklık senedinde gösterilebilir. Senetle temsil edilmeyen paylar (5 000) Türk lirası olarak kabul edilir.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 2. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür,

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sanayi ve Teknoloji ve

Ticaret Komisyonu

Esas No. : 2/77, 2/345, 2/338

Karar No. :

7 . 5 . 1987

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Ordu Milletvekili Hüseyin Avni Sağesen ile Tokat Milletvekili Metin Gürdere'nin 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi», «Ankara Milletvekili İsmail Saruhan'ın 24 Nisan 1969 tarih ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin 2 ve 3 üncü Fıkralarının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi» ile «Uşak Milletvekili Mehmet Topaç'ın 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin 1, 2, 3 üncü Fıkralarının Değişmesi İle İlgili Kanun Teklifi»; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcilerinin de katıldığı, Komisyonumuzun 7.5.1987 tarihli 3 üncü birleşiminde yaptığı toplantıda incelenip görüşüldü.

Her üç kanun teklifi de 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesiyle ilgili olduğundan, Komisyonumuzca her 3 teklifinde birleştirilerek müzakeresine karar verilip geneli üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasını müteakip maddelere geçilmesi karara bağlanmıştır.

1. 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu maddesinin 2 nci fıkrasındaki pay miktarı; 30.4.1985 tarih ve 3186 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kuruluşu Hakkındaki Kanunun 6 ncı maddesine paralel olarak, 30 000 liradan 500 000 liraya çıkarılmış ve tatbikatta elastikiyet temini için gene 3186 sayılı Kanunda olduğu gibi bu miktarın da Bakanlar Kurulu Kararıyla 10 katına kadar artırılması uygun görülerek ilgili fıkra buna göre «Bir ortak hiçbir suretle 500 000 liradan fazla pay sahibi olamaz. Bu miktar Bakanlar Kurulu Kararı ile 10 katına kadar artırılabilir» şeklinde tadil edilmiştir.

2. 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin 3 üncü fıkrasındaki; bir ortaklık senedi değerinin 100 liradan 10 000 liraya çıkarılması uygun görülerek ilgili fıkra «Bir ortaklık senedinin değeri 10 000 liradan aşağı olamaz. Birkaç pay bir ortaklık senedinde gösterilebilir. Senetle temsil edilmeyen paylar 10 000 lira itibar olunur.» şeklinde tadil edilmiştir.

3. Kanun tekliflerinin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz Genel Kurulun olurlarına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fahir Sabuniş</i>	<i>Cevdet Karakurt</i>	<i>Mustafa Şahin</i>
Bursa	Diyarbakır	Kayseri
Kâtip	Üye	Üye
<i>Gürbüz Şakranlı</i>	<i>Kâzım İpek</i>	<i>Fenni İslimyeli</i>
Manisa	Amasya	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Turgut Yaşar Gülez</i>	<i>Kemal İğrek</i>	<i>Hayrettin Özansoy</i>
Bolu	Bursa	Diyarbakır
Üye	Üye	Üye
<i>Kâmran Karaman</i>	<i>Nihat Harmancı</i>	<i>Faruk Dırık</i>
Hatay	Konya	Nevşehir
	Üye	
	<i>Cemal Özdemir</i>	
	Tokat	

Muhafefet şerhim ektedir.

MUHALEFET ŞERHİM

1163 sayılı Kooperatifler Kanununda yapılan değişiklikte öngörülen hisselerdeki pay artırımı istismarcı kooperatiflerin suiistimalini artıracakı düşüncesindeyim. Şöyleki iyi niyetli kooperatiflerin yanında istismarcı kooperatif yöneticileri de vardır ve yüzlerce üyeyi istismar etmektedir. Benim isteğim 1163 sayılı Kanunda yeni önlemler alınmalı ve cezai müeyyide uygulanmalıdır.

Cemal Özdemir
Tokat

SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin 2 nci ve 3 üncü Fıkralarının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi.

MADDE 1. — 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 19 uncu Maddesinin 2 nci ve 3 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bir ortak hiç bir suretle 500 000 liradan fazla pay sahibi olamaz. Bu miktar Bakanlar Kurulu Kararı ile on katına kadar artırılabilir.

Bir Ortaklık senedinin değeri 10 000 liradan aşağı olamaz. Bir kaç pay bir ortaklık senedinde gösterilebilir. Senetle temsil edilmeyen paylar 10 000 lira itibar olunur.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

